

Tallinna Kunstihoone rekonstrueerimise arhitektuurivõistlus

Žürii lõpp-protokoll

17.02.2022

Arhitektuurivõistluse eesmärk on valida parim sisearhitektuurne, kasutusfunktsioonile sobivaim lahendus Tallinna Kunstihoone rekonstrueerimiseks ja võimalikuks maa-aluseks laiendamiseks. Kunstihoone hoovialale pakkuda Kunstihoone funktsioone toetav lahendus.

Võistlus kuulutati välja 07.12.2021. Tähtajaks 11.02.2021 esitati 6 ideekavandit, mis kõik kvalifitseerusid.

Osalejad

Žürii koosseisus:

- Paul Aguraiuja, SA Kunstihoone, Žürii esimees;
- Elin Kard, Eesti Kunstnike Liit;
- Paco-Ernest Ulman, Eesti Arhitektide Liit;
- Toomas Adrikorn, Eesti Arhitektide Liit;
- Eeva Masso, Eesti Sisearhitektide Liit.

Eksperdid (hääleõiguseta Žürii liikmed):

- Merle Kinks, Muinsuskaitseamet;
- Toomas Laumets, Tallinna Kunstihoone renoveerimise projektijuht

Žürii protokollija, võistluse lähteülesande koostaja (hääleõiguseta Žürii liige):

- Eve Komp

Žürii koosoleku aeg ja koht

17.02.2022 kell 13.00-16.00

Tallinna Kunstihoones, aadressil Vabaduse väljak 8.

Žürii üldised kommentaarid

Tallinna Kunstihoone kui muinsuskaitse all oleva hoone rekonstrueerimine kaasaegseks ja kasutajasõbralikuks kunstikeskuseks oli võistlusel osalenutele keerukas ülesanne, mistõttu oli kõigis ideelahendustes kitsaskohti ja küsitavusi. Kõikides töödes leidis vastuolusid ka muinsuskaitse eritingimuste nõuetega. Žürii hindas oluliseks hoones näituste korraldamise lihtsust, külastajate teekonna loogilisust ja kaalus kriitiliselt muinsuskaitse eritingimustest kõrvalekaldumisi ja sellest tulenevalt võimalikke lahendusi töö teostamise seisukohast lähtuvalt.

Auhindade jagamise ja võistluse võitja otsus

Žürii otsus oli konsensuslik. Žürii jagas välja kolm auhinnalist kohta ning kaks ergutuspreemiat:

I. koht	“ANTON”	preemia suurus 12 000 eurot
II. koht	“PERFORMA”	preemia suurus 10 000 eurot
III. koht	“SÖLM-PUNKT”	preemia suurus 8 000 eurot
Ergutuspreemia	“KOOSTÖÖ”	preemia suurus 4 000 eurot
Ergutuspreemia	“LÜLI”	preemia suurus 4 000 eurot

Järgnevalt on lisatud Žürii hinnangud ideekavanditele ning soovitusel ja ettepanekud 1. koha saanud ideekavandi edasiseks projekteerimiseks. Ideekavandite järjestus on alfabeetiline.

ANTON

Võistlustöö vastab nõutud mahule, on esteetiliselt kõrgetasemeline ja kirjeldab ülevaatlilikult ning selgelt ideelahendust. Näituse korraldamise seisukohalt on tegemist tehniliselt väga hea lahendusega ja näituste pinda on tulnud juurde. Klaaslae pealne näitusesaal koos liikuvate sildadega on tore mõte, mis võimaldab erinevaid näituseid ja ruumijaotuseid. Ideelahenduses on väga hästi ära lahendatud korruste vaheline liikumine lisatud trepikäigu ja liftiga kohvik Tuum asukohas. Töö suur tugevus on, et külastajatele on tekitatud ringjas liikumine läbi kõikide näitusesaalide ja kõik näitusesaalid on ligipääsetavad ka liikumisraskustega külastajatele. Sümpaatne on hajumisala black-box saali ees ning fuajeest black-box saali jõudmine on selge ning loogiline.

Kolmandale korrusele viiv spiraaltrepp on intrigeeriv ja julge idee, mis jääb silma ning eristub teistest töödest. Lahendus vajab kindlasti Muinsuskaitselt nõusolekut, samuti 3. korruseni pikendatud liftišaht. Siiski jääb trepp hoone tagaküljele ega varja oluliselt fassaadi. Ka black-boxi välja kerkivad valgusšahtid varjavad fassaadi vähe.

Peasissepääs on jäetud samaks ja lahendus toetab hoone tsentraalset teljelisust, kuid lahendamata on jäänud peasissepääsu atraktiivsemaks muutmine ja rõhutamine. Hoovi lahendus on minimaalne ning võistlustöös täpsemalt läbimõtestamata. Pääs hoovi on

fuajees peidetud ja hoone tagaküljel ning on kahtlane, kas hoov sellisel kujul suuremat avalikku kasutust leiaks. Parkimiskohad on küll kõik ära mahutatud, kuid hoovi üldmulje kivine ning asfaldine ega tekita kasutajasõbralikku avalikku ruumi.

Žürii ettepanekud ja soovitused võidutööle edaspidiseks projekteerimiseks:

- Kolmandale korrusele viiv spiraaltreppi juurdeehitus vajab kindlasti Muinsuskaitselt nõusolekut, samuti pikendatud liftišaht, võistleja peab olema valmis oma ideelahendust kohandama vastavalt Muinsuskaitse otsusele.
- Läbi tuleb mõelda nõuetele vastav evakuatsioon black-box saalist, vajadusel lisada trepp otse õue.
- Tagumise trepikoja lift võib jääda kunstitööde transpordiks keldrisse väikeseks, kohandada liftišahti pikkust koostöös Muinsuskaitsega.
- Peasissepääsule leida lahendus, mis tooks selle selgelt esile ja oleks kutsuv, näiteks kasutada erinevaid valguslahendusi.
- Klaaslae pealsed tualettruumid kaheldavad, võimalusel paigutada mujale.
- Lahendada pääs hoovi ka ida poolsele küljele otse fuajees, et lihtsustada hoovi pääsu ja aktiveerida seda.
- Hoovialale leida avalikku linnaruumi ja aktiivset kasutust paremini toetav maastikuarhitektuurne lahendus - lisada haljastust, erinevaid katendeid, läbi lahendada valguslahendus ja kunsti eksponeerimine.

KOOSTÖÖ

Võistlustöö vastab nõutud mahule ning töö on visuaalselt kõrgetasemeline. Võistlustöös jääb silma julge black-boxi lahendus hoone mahus, mis ühest küljest väldib maa-alust juurdeehitust, teisalt aga sekkub jõuliselt hoone struktuuri ja läheb vastuollu võistlusülesandega, paigutades ümber graafikakoja ajaloolised ruumid. Samuti on osaliselt võistlusalast väljas 7. korruse bürooruumid ning uue lifti pikendus jõuab kõrvalasuvasse ateljeesse, mis samuti võistlusesse pole kaasatud.

Fuajee piletimüük ja garderoob ei ole kõige parema lahendusega - külastajate liikumise loogika jääb segaseks. Kõige suurem etteheide tööle on 3. korruse klaaslae põranda kinniehitamine. Lahendus pakub küll täies ulatuses uue galeriipinna, kuid kaotab ära ruumi olemasoleva omapära ega paku lahendusena asemele samaväärselt huvitavat. Positiivne, et võistlustöö on tegelenud tehniliste küsimustega, sealhulgas ventilatsiooniga.

Hea, et hoovialale on pakutud aialikumat ja rohkema rohelusega avalikku ala, mis liigendab parkimise tsooni, kuid lahendus jääb pigem formaalseks.

LÜLI

Võistlustöö vastab nõutud mahule ja on heatasemeline. Võistlustöö on kõige vähem sekkunud olemasolevasse hoonestruktuuri ja ruumide paigutusse, mis kohati pärsib väga hea lahenduse saavutamist. Lahendus pakub välja sümpaatse sissepääsu ala koos raamistusega hoovi poole, mis ei domineeri olemasoleva hoone üle. Samuti on meeldiv Vabaduse väljaku poolse sissepääsu parem eksponeerimine laevalgusega.

Fuajee on lahendatud hästi, kuid külastajate teekond erinevate korruste ja näitustesaalide vahel jääb kohati keeruliseks, puudub ringjas liikumine - st. vahepeal peab tulnud teed tagasi minema või käima läbi hoovi. Black box saali liikumine on keerukas ning liikumiskaskustega inimestele puudub ligipääs nii saali kui ka KuKu klubi ruumidele keldri korrusel. Näitusekorralduslikult on kitsaskohaks suurte töödega liikumine maja sees liftist töökotta.

Hooviala lahendus ei ole kõige paremini õnnestunud ja aktiveerib hoovi ainult sissepääsu ees. Käärtõstuk peaks olema hoonega risti. Ära on kaotatud Vent Space galerii sissepääs.

MÄRTS

Võistlustöö vastab üldjoontes nõutud mahule, puuduvad ruumide eksplikatsioon ja tehnilised näitajad. On näha, et võistlustöö vormistamisega on läinud kiireks - osadel ruumidel puudu nimetused, mis raskendab lahenduse arusaadavust.

Ideelahendus pakub välja lisatava klaasist lifti ja trepikoja mahu hoone nurgas, mis on mõttena arusaadav, kuid sellel puudub arhitektuurne ambitsioon. Kast püüab olla läbipaistev, aga tegelikkuses jääb siiski varjestama ajaloolist fassaadi ega loo seejuures omanäolist identiteeti.

3. korruse klaaslaele pääseb mööda kitsast ja järsku keerdtreppi ning liftiga pääs puudub, samas on meeldiv klaaslae ümber kulgev ringjas näituseala, mis rõhutab klaaslae haprust. Pop-up galerii on teistest näitusepindadest eraldi ning eeldab eraldi töötaja palkamist. Black box saali liikumine loogiline, aga puudub teine evakuatsiooni väljapääs.

Hoovis on lahendatud kõik parkimiskohad, kuid hoovi sissepääsu esine jääb pigem läbi parkla minevaks alaks. Hea mõte on aktiveerida linnamüüri äärne ala, sealhulgas linnamüüri enda kasutus näituse pinnana. Kahjuks on see eraldiseisev ning hoov ei mõju terviklikuna.

PERFORMA

Võistlustöö vastab nõutud mahule ja on kõrgetasemeline. Võistlustöö pakub välja julgeid ja intrigeerivaid lahendusi. Palju tähelepanu pälvib uus keerdtrepp ja lift olemasoleva peatrepi asemel, mis ühendaks ja tagaks ligipääsu kõikidele korrustele näitustele. See on ka võistlustöö kõige suurem puudus, sest Muinsuskaitseamet sellist lahendust kindlasti heaks ei kiidaks, kuna tegemist on ühe Tallinna Kunstihoone märgilise detailiga. Ilma uue trepita jääks aga lahendus poolikuks ning ei ole selge, kas ka sel juhul saaks hoone hästi toimida.

Näituse korralduslikult ja kunstitööde logistika mõttes on tegemist hea lahendusega, kuigi häirib vastuvõtu ala kõrval olev kasutamata koridor. Töötajate riietusruum ja saun on

omavahel lahus. Töö on teistega võrreldes rohkem käsitletud sisearhitektuurseid lahendusi. Klaaslaele on pakutud välja kõnnitav klaas, mis võib hakata häirima alumise saali külastajad, tehniliselt kindlasti keerukam lahendus. Vabaduse väljaku poole peakse ette kavandatud varikatus pigem varjab sissepääsu ja on liiga domineeriv.

Võistlustöö kõige tugevam külg on sisehooviga tegelemine ja sellele täiesti uue näo ning mõtte andmine. Avaliku ruumi tõstmine nõ teisele tasandile ja parklale katuse lisamine lahendab hästi mitmeid küsimusi. Parkimiskohad on tagatud, kuid samas on loodud täiesti uus avalik ruum. Selle võttega on kasutusele võetud ka linnamüüri äärne alajaama ala. Samuti ei ole sel juhul vajalik black-box saali nii sügavale viimine ja tõstetud katus on ühtlasi ka selle laeks. Siiski varjab uljas lahendus Kunstihoone fassaadi ja oleks olnud mõistlik seda pisut rohkem hoonest lahti tuua. Teise tasandi mõte suures pildis väga hea, aga lahendus vajaks tundlikumat edasiarendamist ning ligipääsude tagamist ka muudelt külgedelt kui ainult Kunstihoone ukse eest.

SÕLM-PUNKT

Võistlustöö vastab nõutud mahule, on esteetiliselt heatasemeline ja kirjeldab ülevaatlilikult ideelahendust. Näitusetehniliselt ja publikulogistiliselt on töö hästi lahendatud. Hoones on tagatud ringjas küllastajate liikumine (v.a klaaslae pealne). Liikumispuudega inimestel on hoones siiski keerukam liikuda, 3. korruse klaaslaele ligipääs puudub. Lahenduses tundub olevat palju lihtsalt käiguteid ja kulgemist.

Peamiseks sissepääsuks jääks pigem hoovipoolne pääs (garderoob, wc-d keldri korrusel), mis ei pruugi olla kõige parem lahendus, kuigi keldrisse liikumine hoovist on mugav ja avar. Black box on viidud ainult pooles ulatuses maa alla, tekitades hoone fassaadi ette kõrgema tasandi ja muutes seega Kunstihoone fassaadi proportsioone. Samas loob see mugavama ühenduse hoone sees ja saali ette on tekitatud hea hajumise tsoon. Üldiselt on tegemist tugeva ideega aga lahendus võimaldaks veel edasiarendusi - näiteks katuseaknad.

Hoovi lahendus loogiline ja hea, kuid parkimiskohti on oluliselt vähendatud.

Lõpp-protokoll on Žürii poolt digitaalselt allkirjastatud:

/ Paul Aguraiuja, SA Kunstihoone, Žürii esimees;

/ Elin Kard, Eesti Kunstnike Liit;

/ Paco-Ernest Ulman, Eesti Arhitektide Liit;

/ Toomas Adrikorn, Eesti Arhitektide Liit;

/ Eeva Masso, Eesti Sisearhitektide Liit.